

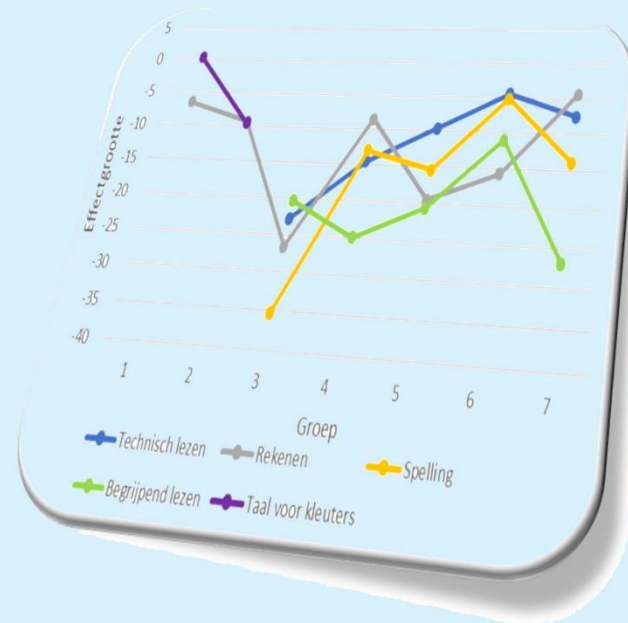
Limburgse leerlingen op de basisschool ten tijde van corona

6 - Overzicht

Onderzoek op basis van de
OnderwijsMonitor Limburg

November 2020

Olga Meshcheriakova
Lex Borghans
Raoul Haenbeukers
Trudie Schils

Limburg leert samen
educatieve agenda limburg

Vooraf

In het voorjaar van 2020 waren basisscholen als gevolg van de coronacrisis een tijd gesloten en moesten leerlingen thuis hun schoolwerk doen en kregen ze online les. Een belangrijke vraag is in hoeverre dat invloed heeft gehad op hun leerprestaties. Samen met de Limburgse basisscholen willen we hier, met behulp van de OnderwijsMonitor Limburg (OML), zicht op krijgen. De resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd in een reeks factsheets.

In deze zesde factsheet geven we een overzicht van de bevindingen van de vorige vier factsheets.

Resultaten in het kort

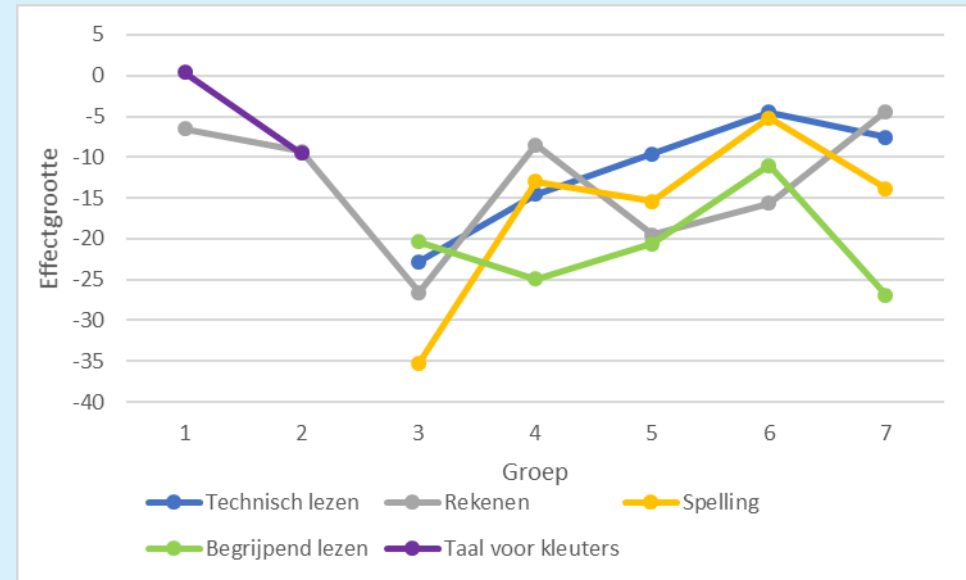
- De negatieve impact van de lockdown is het grootst in groep 3. In de kleutergroepen is het effect veel kleiner en ook in de hogere groepen wordt een lager effect gevonden.
- Als het negatieve effect van de lockdown wordt vergeleken met de gemiddelde jaarlijkse leergroei, dan stijgt het effect juist in hogere groepen.
- Vooral voor begrijpend lezen is het effect in vergelijking met de leergroei zeer groot in de hogere groepen.
- In veel gevallen vinden we geen verband tussen het niveau van de leerling en de invloed van de lockdown op de toetscijfers. Voor vakken en groepen waar dit effect wel wordt gevonden is het patroon niet consistent.

Overzicht omvang effect van de lockdown

Voor een viertal vakken hebben we schattingen gemaakt over de effecten van de lockdown in maart en april 2020 op de toetsscores van leerlingen in het basisonderwijs in mei en juni van hetzelfde jaar. Het gaat hierbij om technisch lezen (DMT), rekenen, spelling en begrijpend lezen. Deze effecten staan samengevat in Figuur 1. Voor de volledigheid zijn hier ook nog de effecten van taal voor kleuters opgenomen.

Figuur 1. Effecten van de lockdown voor vijf vakken in groep 1 t/m 7

Effect van de lockdown

De effecten worden, zoals gebruikelijk, uitgedrukt als percentage van de spreiding in de betreffende groep (d.w.z. van de standaarddeviatie). Ruwweg zou je kunnen zeggen dat het verschil tussen de beste en de slechtste leerlingen 4 standaarddeviaties is. De grafiek laat zien dat de effecten in de kleutergroepen vrij klein zijn. In groep 3 nemen de effecten echter behoorlijk toe. De reden hiervoor zou kunnen zijn dat in groep 3 een belangrijke start wordt gemaakt met de basisvakken die worden getoetst, terwijl de leerlingen mogelijk nog onvoldoende basis hebben om zelfstandig te werken aan de leerstof. De grootste negatieve effecten in deze groep worden gevonden voor rekenen en spelling. Uit een landelijke vragenlijst onder ouders tijdens de lockdown-periode, blijkt overigens dat ouders zich niet bewust zijn van deze grote negatieve effecten in groep 3. In groep 3 en 4 bieden ouders hun kinderen de meeste structuur voor het thuisonderwijs en besteden zij de meeste uren aan hulp. Hun inschatting van de leerwinst die hun kinderen boeken is juist hoger dan in hogere groepen¹.

Globaal gezien daalt de omvang van het effect van de lockdown naarmate de groep hoger is. Grootste uitzondering is begrijpend lezen waarbij het negatieve effect van de lockdown in groep 7 weer behoorlijk hoger wordt.

Limburg leert samen
educatieve agenda limburg

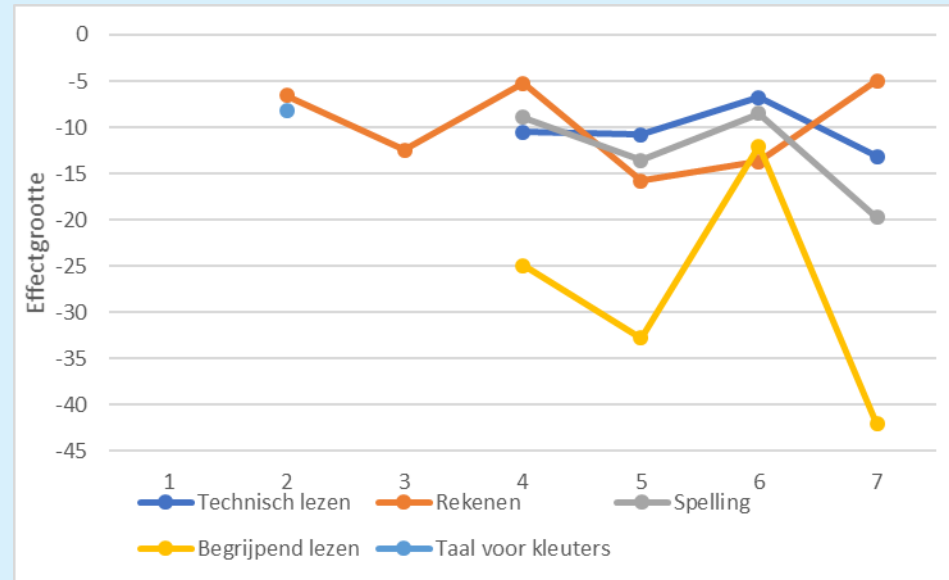
1. Bol, Belfi en Borghans, "Thuisonderwijs tijdens de corona-crisis", rapport Universiteit van Amsterdam en Universiteit Maastricht.

Effecten van de lockdown in verhouding tot de leergroei

De omvang van de effecten kan ook gerelateerd worden aan de gemiddelde leergroei van leerlingen. De vaardigheidsscores van de toetsen gebruiken een schaal die vergelijkbaar is tussen de groepen. Daardoor kan bekeken worden hoe groot de gemiddelde groei per jaar normaal gesproken is. Omdat hierbij een vergelijking gemaakt moet worden met de toetsscores in het voorgaande jaar, kan dit effect ten opzichte van de leergroei niet worden berekend voor het eerste jaar. De grafiek heeft daarom per vak een observatie minder.

Doordat de leergroei vooral in de laagste groepen hoog is en leerlingen geleidelijk minder gaan groeien op de schalen van de toets, worden de effecten van de lockdown over het algemeen groter in hogere groepen. Als we er van uit gaan dat leerlingen in de twee maanden lockdown ongeveer 20% van de jaarstof hadden moeten leren (uitgaande van 10 schoolmaanden per jaar), dan geven de schattingen dus aan dat er per saldo niets is geleerd als de schatting van het negatieve effect van de lockdown lager is dan -20%. Dat is, met uitzondering van groep 6, steeds het geval bij begrijpend lezen. In groep 5 gaat het om -33% en in groep 7 om -42%. Dat zijn dus behoorlijk tegenvallende resultaten. Bij de meeste andere toetsen is het negatieve effect minder groot dan -20%, maar gaat het vaak ook om aanzienlijke leerverliezen. Het feit dat de toets gemiddeld twee weken later is afgenomen dan gebruikelijk, is hierbij niet meegenomen.

Figuur 2. Effecten van de lockdown in vergelijking met de leergroei

Verschillen tussen groepen

Bij de analyses van de toetsresultaten is ook steeds gekeken of de negatieve effecten van de lockdown groter zijn voor leerlingen die in het verleden relatief laag scoorden of in het verleden juist hoger scoorden. Slechts in een aantal gevallen vinden wij significante effecten en het patroon daarbij is niet consistent. Soms hebben de hoog-presterende leerlingen juist een grotere achterstand in vergelijking met eerdere jaren en soms is het effect groter voor de laag-presterende leerlingen. Onze resultaten bevestigen dus niet de zorg dat juist de minder presterende leerlingen het meest last hebben gehad van de lockdown.

Limburg leert samen
educatieve agenda limburg

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Olga Meshcheriakova, Lex Borghans, Raoul Haenbeukers en Trudie Schils. Voor informatie kunt u terecht bij Lex Borghans: lex.borghans@maastrichtuniversity.nl.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van data uit de OnderwijsMonitor Limburg. Deze is onderdeel van de Educatieve Agenda Limburg, een samenwerking tussen Universiteit Maastricht, Open Universiteit, Zuyd Hogeschool, Fontys Hogeschool, de Limburgse mbo-instellingen, schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs, en de Provincie Limburg.

Voor de OnderwijsMonitor Limburg verzamelen we elk jaar de toetsgegevens van Limburgse leerlingen op de basisschool. Dit jaar hebben we dit vroeger gedaan dan normaal om tijdig analyses te kunnen verrichten. Wij willen hierbij alle deelnemende scholen bedanken dat ze mee hebben gewerkt om nog voor de zomervakantie de gegevens aan te leveren. Op deze manier krijgen we inzicht in wat er nodig is om de juiste ondersteuning op te zetten in de komende maanden.

© November 2020. Universiteit Maastricht, School of Business and Economics, Department of Macro International and Labour Economics (MILE). Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden verveelvoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

Limburg leert samen
educatieve agenda limburg